ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მწყემსი

მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თვის დაჰსდვის ცხოვართათვის. იოან. 10—11.

ჰპოვე ცხოვარი ჩემი წარწყმედული. ესრეთ იყოს სიხარული ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15—4.

მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშვრალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განგისვენოთ თქვენ. მათ. 11 28.

№ 7 — 1883—1898 — 15 აპრილი.

გაზეთის ფასი:

„მწყემსი“		„მწყემსი“ რუსული გამოცემით	
12 თვით . . .	3 მან.	12 თვით . . .	5 მან.
6 — . . .	2 —	6 — . . .	3 —

ფულისა და წერილების გაგზავნა შეიძლება ამ ადრესით: *Въ Квирилы, въ редакцію „Мцкемси“ и „Пастырь“.*

ყველა სტატიები და კორრესპოდენციები, რომელნიც იქმნებიან დასაბეჭდავათ გამოგზავნილნი, ვრცლად და გასაგებად უნდა იყვნენ ავტორთაგან ხელ-მოწერილნი.

სტატია, რომელიც არ დაიბეჭდება, სამი თვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათის ხარჯით უკანვე დაუბრუნდეს.

სტატიები მიიღებიან რუსულს ენაზე დაწერილნიც და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

აღდგომა!

საფლავის მცველებს მიმართეს
ბილწთა, და უთხრეს ეს ნდომა:
«მიიღეთ ვერცხლი და არ სთქვ:თ
იესოს მკვდრეთით აღდგომა!

და სთქვით: როდესაც გვეძინა,
მკვდარივე წარიპარაო»,
მათ უთხრეს: «წადით, ნუ სცდებით,
ცდომა გეყოფათ, კმარაო!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეს სასწაული ღვთისაა,
არა თუ ეს ჭქმნა კაცმაო!
ჭა ლოდ!—გარდაგორვა,
ზეცისა ანგელოსმაო!
აღსდგა ის ნაზარეველი,
თქვენდაგე გასაკვირვადო!
ჩვენ ვგრწამს ის დმერთად და კაცად,
ამინ და ჯუმარიტადო!

ო. ს—ლი.

ᲥᲠᲘᲡᲢᲔ ᲐᲦᲡᲓᲒᲐ!

ეოველ მხრიდან რეკა ისმის,
ხალხი საეკლესიოს გარს მოადგა,
ზეცა ნათლით მას დაჭეურებს...
ქრისტე აღსდგა! ქრისტე აღსდგა!
ლოცვა გვმართებს მის პატივად,
ჩვენს მფარველად ვინც რომ დადგა,
ვინც სიკეთილით სიკეთილისგან
დაგვიხსნა და მკვდრეთით აღსდგა!
მან ეგირეგინი უკეთეგეს
მოკვანიჭა, თავს დაეგადგა,
კაცთა დახსნის წმიდა ვალი
იტვირთა და მკვდრეთით აღსდგა.
ქრისტე აღსდგა! შეიმოსა
კეალავ სამეგო კეეფთხით, მიტრად,
ეურთხეული არს და დიდებულ
აწ და მარად ჯუმარიტად.
ქრისტე აღსდგა! ეგისაროდენ
სასწაული ესე წმიდად,
ჩვენ უდირსთა ნეტარება
მოინება ქუმარიტად.
ქრისტე აღსდგა! ეგისარეოდენ
მისთა მოსაგთ ეს დღე დიდად,
მაშა, მმებო, ვიეალობოთ:
ქრისტე აღსდგა, ჯუმარიტად.
ქრისტე აღსდგა! ეგისაროდენ
ღირს ვიქმენით მისად მკვიდრად,
მაშა, მმებო, ვიეალობოთ:
ქრისტე აღსდგა, ჯუმარიტად.
ქრისტე აღსდგა! ქრისტე აღსდგა!
ვიეალობოთ ტაძრად, მინდვრად.
აღდეაროთ სასწაული
მისგან ქმნილი ჯუმარიტად.
ქრისტე აღსდგა! ქრისტე აღსდგა!
ჯუმარიტად ეოველად სრული,
და ცხოვრება მოგვანიჭა
უწინარეს მან აღთქმული.

თ—დი როსტომ (გუძა) ჩიქოვანი

ქრისტე აღსდგა!

სასიხარულოა მზის სხივების ხილვა მისთვის, ვისაც მრავალი წლის განმავლობაში არ უხილავს მისი სასიხარულო ნათელი. სასიხარულოა ტყვესათვის, რომელიც დიდ ხანს ცხოვრებდა ბნელს, ნესტიანს და სულის შემხუთველ სპპატიმროში, რომელსაც (ტყვეს) მხოლოდ თავის ბორკილის რაჩხა-რუჩხი ესმოდა და მხოლოდ სპპატიმროს მცველთა სასტიკ სახეს შესცქეროდა,—თავისუფლების მიღება და მზის სინათლის ხილვა, როცა მას შეუძლია თავისუფლად დასტკბეს მზის კეთილ-მყოფელი სითბოთი და ნელ-ნელა შეიესოს თავისი ძალ-ღონე. სასიხარულოა ტყვესათვის, რომელმაც მიიღო თავისუფლება, ის წარმოდგენა, რომ ეგი, დღიდგან განთავისუფლებისა, ღირ ითვლება გარისხულ პირად საზოგადოებიდან, რომ მას ხელ ახლად ეძლევა ნება ისარგებლოს ბუნების ყოველივე კეთილითა, ისარგებლოს ბედნიერე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბით როგორც თვითონ, ისე სხვებიც გაბმენიროს თავისი შეძლებისა და თავისი შეგნებისაებრ! ასეთ კაცს, რასაკვირველია, არ შეუძლია სასრულით გამოხატოს თავისი სიხარული და ეს სიხარული გადასცეს სხვათაც!

მზის სინათლის მეოხებით, რომელიც (მზე) აბნარწყინება საფლავისაგან, ჩვენ შეგვიძლია უცქიროთ ჩვენ საკუთარ საფლავს გულმშვიდად და შეუშფოთებლად, მტკს ვიტყვი,—იმედით და სიხარულით! სიმარილის მზემ თავისი ზეციური ნათელით ვანათლა ჩვენი კუბო და ჩვენი უწინ ბნელი სამარე. ეი ნათელი, რომელსაც ვერ დაფარავს ვერც სუდილის ბნელი, ვერც წყვდიადი ღვთა და ცრუსიბრძნეთა! „ქრისტე აღსდგა მკვდრეთით! ქრისტე აღსდგა!“ ამ სიტყვებს იმეორებენ ათასი და მილიონი ხალხი ყოველ საუკუნეში, ყოველს დროში და ყოველ წლობით! ამ ეპეშმარიტების დასამტკიცებლად მრავალთა შესწორეს სიცოცხლე ამ იმედით, რომ შემდეგში აღსდგებოდეს ახალი და საუკეთესო ცხოვრებისათვის. ათასმა კაცმა იხილა და გადასცა შთამომავლობათ ზეპირად და წერილობით, თუ ეს მოწმენი მკვდრეთით აღდგომილის სახელით როგორ ჭეურნდეენ სნეულებთა, აღადგენდენ მკვდართა, და მაცხოვარისვე ძალით ამ მოწოფეთ სძლიეს მდევნელთა მტრობასა და შურსა, და გარდაჰქმნეს კაცობრიობა ახალი, საუკეთესო ცხოვრებისათვის,—აღადგინეს იგი ქრისტეს აღდგომით!

ჩვენც ვიდღესასწაულთ აღდგომა ქრისტესი! მაგრამ როგორ და რით შეგვიძლია ღირსეულად ვიდღესასწაულთ ეს აღდგომა? ხილული მზის სინათლის დროს ადგილი არა აქვს ბნელსა და წყვდიადსა: სიმართლის მზის სინათლესთან ადგილი ნუ ექნება სიცრუეს და უმართლობას, შურს და ბოროტს. ყოველი არსება ქვეყანაზე შეხარის მზეს: დაე ყოველი სულიერი ხნეობითი ცხოვრებით შეუერთდეს სიმართლის მზეს, და მოიპოვოს მის ღვთაებრივ სხივებში გაუქრობელი ნათელი, რაც შეუძლია, რაც ესაჭიროება, რაც საჭირო, მისი აღზრდისა და აღაგებებისათვის, და სუნნელოვან იქნეს სარწმუნოების და სიყვარულის საქმეებით და მოიტანოს ნაყოფი საუკუნო ცხოვრებისა. როცა ვხედავთ სიმართლის მზის სინათლეს, ჩვენ უნდა ვცდილობდეთ აღვსრულოთ საქმენი სიმართლისანი: „რამეთუ თქვენ ყოველნი შვილნი ნათლისანი ხართ და შვილნი დღისანი“ (1 თესალონ. 5, 5). «უკეთუ ქრისტეს თანა აღსდგეთო, ზეცისასა ეძიებდით, სადაც იგი ქრისტე არს მარჯვენით ღმერთისა მჯდომარე“ (კოლს. 3, 1—2).

ქრისტე აღსდგა! ეს სიტყვა ათასი პირისაგან გესმით მკაფიოდ და სიხარულით. ვეუფროთ უფალს, რომ ეს სიტყვა არ იქნეს მხოლოდ ნიშნად ზეციერლობიანობისა და ფუჭე სიტყვად! ქრისტეს აღდგომა უნდა იხატებოდეს მშობლების ეპეშმარიტ და ბრძნულ სიყვარულში შვილებისადმი და შვილების ეპეშმარიტ მორჩილებასა და პატიოვს ცემასა შინა მშობელთადმი. მშობლები ვალდებულნი არიან აღზარდონ შვილები ქრისტიანობრივი სარწმუნოების და სიყვარულის ნათელსა შინა, ხოლო შვილნი ვალდებულნი არიან მიიღონ ეს ნათელი და მით გაინათლონ გონება და გული თვისი! და აღდგებესცა ქრისტე ცოლ-ქმართა ეპეშმარიტ და პირთოვნელ სიყვარულში და უმარკოებასა შინა; და უკუშეაცა იქცეს ბნელი ნათლისაგან მზისა და უკუშეაცა იქცეს უწმიდურობა და გარყვნილება ამა ნათელის შვილთაგან! და აღდგესცა ქრისტე ზეციერების და მოთმინების სამეფოში და დაბნელდეს მატყუარა და მაცთუნებელი სიბრწყინვალე, და გაჰქრეს ბნელი, მოისპოს უჭკუო, ზეშას გადასული მედიდურობა და გამფუტველობა, და უმზგავსო სულისა და ხორცის შემაგინებელი ხორციელი სიმოგნებანი!

„ქრისტე აღსდგა“. ღმერთმა ინებოს, რომ მთელი საქრისტიანონ ქვეყნნს ამ საყოველთაო მოკითხვაზე პასუხი გასცეს არა მარტო ჩვენმა ენამ, არამედ მთელმა ჩვენმა საზოგადო ცხოვრებამ და მოღვაწეობამ! და აღსდგეს ქრისტე, და გამობრწყინდეს მზე სიმართლისა მსაჯულებში და სამსჯავროებში, და ანათოს მან სანუგეშოდ შეურაცხყოფილთა და შევიწროებულთა და ადგილი ნუ ექნებს მსაჯულთა და განსასაჯელთა გულსა და სინდისში პირ მოთნეობას, მეკრთამეობას და კეთილ ყოფელ კანონთა ცრუ განმარტებას! და აღსდგეს ქრისტე საზოგადოების უმაღლეს წერთა შორის, რომელნიც მოწოდებულნი არიან დაამყარონ საზოგადო სიკეთე თავისი გონებით, განათლებით, უფლებით, სიმდიდრით და ხელოვნებით; და ანათებდესცა მათ საქმეებში ქრისტიანული სიყვარული, აღსავსე ეპეშმარიტი ცხოვრებითა და ძალითა, რომელნიც აღმაშენებელნი და მფარველნი არიან ხალხის კეთილ დღე-

ობისა! და აღდგესმცა ქრისტე ყველა ქვეშევრდომთა ცხოვრებასა და საქმეებში და საზოგადოების სულ მცირე ძმათა შორისაც, და უკუნ იქცეს მათგან უსაქმობა და სიზარმაცე, და იხილონ მათ ჭეშმარიტი ქრისტიანული თავისუფლება ცოდვასა ზედა ძლევაში. სრული ბედნიერებაა კეთილ მსახურებასა შინა, რომელსაც აღთქმული აქვს ცხოვრება აწმყო და მომავალი!

„ქრისტე აღსდგა!“ საიდან წარმოსდგება ეს სასიხარულო ამბავი! რაისაგან არის, რომ ეს ხმა აგერ ცხრამეტი საუკუნეა, რომ მკაფიოდ გაისმის ქვეყანაზე? საიგდან მოისმა პირველად ეს ზეციური სიხარული? ამ ხმის პირველი მაუწყებელნი იყვნენ მოციქულნი და მახლობელნი მოწაფენი ქრისტესნი: მათ მთელ ქვეყნიერებას აუწყეს: „ქრისტე აღსდგა“, მთელს ქვეყანას უჩვენეს მისთვის ამომავალი მზე სიმართლისა—და ყველანი, ვისაც სურდა სიმართლე და ნათელი მორჩილად გაჰყვნენ მათ ხმას.

სწორეთ სასიხარულო, ღვთაებრივ მანუგეშებელია ნათელი ცხოველი სარწმუნოებისა, რომელიც აღიარებს ქრისტე მაცხოვრის აღდგომას. შევიგნოთ ეს ცხოველმყოფელი სარწმუნოება და დავსკბეთ ქრისტეს აღდგომის ენით გამოუთქმელი სიკეთით როგორც ამა ისე მომავალ ცხოვრებაში და განვბრწყინდეთ მუდამ მანათობელი სიმართლის მზის ნათელით, რომელიც აღმობრწყინდა საფლავიდგან!

«აღდგომისა დღე არს, განბრწყინდებოდეთ აწ, ერნო! პასქა უფლისა, პასქა, რომლითა ქრისტემ ღმერთმან სიკვდილისაგან გვიხსნა და ქვეყანით ცად აღმიყვანა სუფევად ძლევისა მგალობელნი. ქრისტე აღსდგა“.

საქართველოს ექსარხოსის მთავარ-ეპისკოპოსის ფლაბიანეს ტფილისში ჩამობრძანება.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესი საქართველოს ექსარხოსი ფლავიანე სტეფან-წმინდაში მობრძანდა 26 მარტს, საღამოს 6 საათზედ. ეკკლესიის წინ ყოვლად უსამღვდელოესს მამასახლისი და სოფლის წარმომადგენელნი მიეგებნენ პურ-მარილით და მიულოცეს საქართველოში მშვიდობით მობრძანება, ხოლო ეკკლესიის კარებში—მღვდელ-მონაზონი კირიონი. პარაკლისის შემდეგ მათმა მეუფებამ კეთილ ინება და გამოჰკითხა ადგილობრივის სკოლის მოსწავლეთ, რა იციან და რა არა და ხილისათვის ფული აჩუქა.

დუშეთში მისს მაღალ-ყოვლად უსამღვდელოესობას დახვდა დუშეთის მაზრის თავად-აზნაურობის წინამძღოლი გ. ყარონგოზიშვილი და ქართველი მრევლი. ბ-ნმა ყარანგოზიშვილმა მის მეუფებას შემდეგი სიტყვა მოახსენა:

„თქვენო მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობავ!

მე, ვითარცა მაზრის კეთილშობილ წოდების წარმომადგენელს, წილად მხვდა ბედნიერება მოგილოცოთ მშვიდობიანად შემოსვლა საქართველოს საზღვარში.

მოგეგებებით და მოგესალმებით რა ვითარცა ჩვენს მწყემსთ-მთავარს, გავბედავ და გაგახსენებთ, თქვენო მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობავ, რომ ქრისტიანობის პირველსავე დასაწყისს ქართველთ ესოდენ მტკიცედ შეითვისეს ქრისტეს სარწმუნოება, რომ ვერავითარმა ძალამა და დევნამ ვერ გადააცდინა ისინი ჭეშმარიტს გზას, თუმცა-კი, თუ მივიღებთ მხედველობაში, ქართველთა მცირე რიცხოვანობას, ქრისტეს მტრებით გარშემოხვეულს, ეს შესაძლებელად უნდა მივიჩნიოთ. ესე მოხდა იმიტომ, რომ ამ ქვეყნის მფარველი თვით ღვთის-მშობელია, რომელმაც გზა დაულოცა ჩვენთა მწყემსთ-მთავართ ჯეროვანად სამოღვაწეოდ.

მას შემდეგ, რაც საქართველო ერთ მორწმუნე რუსეთის ტახტს შეუერთდა, რუსეთის ყველა იმპერატორნი—მეფენი საქართველოსანი თავისს სიყვარულსა და წყალობას ავლინებდნენ ქართველს ერსა და ეკკლესიას. ვიცით რა თქვენი წარსული, მეუ-

ფეე, თქვენი დანიშნა ამა თანამდებობაზედ კიდეე ერთი საბუთია მეფის წყალობისა ჩვენდა მიმართ. დარწმუნებულნი ვართ, რომ თქვენი მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობა, იდგებთი რა ქართულის ეკლესიის სათავეში, იგულისხმებთ ამა ეკლესიისა და ერის საჭიროებას და თქვენის ღვაწლით დამშვენებული ქართველ ეკლესიის ინა მწყემსთ-მთავარი, რომელთაც ერი არასოდეს არ დაივიწყებს.

თქვენი მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობა რომ არ შეეწუხო ქართველ მართლ მადიდებელ ერის ყველა საჭიროების აღრიცხეთ, მხოლოდ ერთს ვიტყვი: მიეცით ერს ისეთნი მღვდელ-მსახურნი, რომ მათ ქრისტეს სიტყვა გასაგებად გარდასცენ,—და სურვილი აღსრულებული იქმნება. თუ თქვენის მოღვაწობისათვის ჩვენი დახმარება იქნება საჭირო, ჩვენ მზანი ვართ, მეუფეე, მთელი ჩვენი შეძლება მსახურებლად დავდოთ.

თქვენის მოღვაწობის მძიმესა სარბიელსა ზედა შეგეწიოთ და საქართველოს მფარველი ყოველად წმიდა ღვთის-მშობელი და წინამცა უძღოდეს მისი განმანათლებელი, მოციქულთა-სწორი ნინო ყოველნი მღვდელ-მთავრო საქმესა თქვენსა».

მსტეთაში მისის მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობის დასახვედრად მოიყარა თავი ქართველმა მრეველმა, რომელთა შორის ბევრნი ტფილისიდგან იყვნენ წარსულნი და თითქმის მთელს დღეს იქ ელოდნენ. სამწუხაროდ, ცუდი ამინდი დადგა, სწვიმდა. სწორედ $9^1/_2$ საათზედ გაისმა ზარის ხმა და მლოცველები შეგროვდნენ ეკლესიაში. მისს მეუფებს თან ჩამოჰყვნენ მღვდელ-მონაზონი მამა კიბარონი და დეკანოზი მ. ელიეეი, ხოლო მსტეთაში ელოდნენ აწ ეპისკოპოსად დანიშნული ლეონიდე, ტფილისის სასულიერო სემინარიის რექტორი, არხიმანდრიტი სერაფიმე, სეეტი-ცხოველის ეკლესიის ეფეფალი, ტფილისის მაზრის უფროსი, თავ. ლ. გ. ჯანდიერი, თავად-აზნაურნი, სამხედრო ზოდებანანი, მრავალნი ქალნი და მსტეთის მრეველი. მისს მეუფეს სეეტ ცხოველის დიდებულ ტაძარში რამდენისამე სიტყვით მიეგება რექტორი სემინარიისა, არხიმანდრიტი სერაფიმე და ჯვარი მიართვა. მისი მეუფეები ემთხვია ხატებს და მოკლე, გრძნობით სავსე სიტყვა სთქვა, რომელშიაც მოიხსენია: მოხარული ვარ, რომ ნებითა უფლისათა წილად მხედ სამსახური ამა ქეყანაში, სადაც ქრისტეს სარწმუნოება თხუთმეტის საუკუნის განმავლობაში მტკიცედ არის დაფესვნილ. შემდეგ მისი მეუფება ტფილისიდგან მისაგებებლად წასულ ქართველ სამწყსოს მიერ მიწვეულ იქმნა იქვე ეკლესიის სახლში ჩაისა და მცირე სამხარზედ. სამხრის დროს მისი სადღეგრძელო დალია არხიმანდრიტმა სერაფიმემ და მერე თავ. ვ. ს. მიქელაძემ შემდეგის სიტყვით მიჰმართა:

„თქვენო მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობავ!

«უმაღლესის ნებით თქვენ მოწოდებულ ჰხრძანდებით საქართველოს ეკლესიის ხელმძღვანელად. სასოებით ვეგებებით ხელმწიფის ასეთს წყალობას; დიდად გვიხარია, რომ ღვაწლი თქვენი, თქვენნა მომადლებული ნიჭი და მრავალ-მხრივ განათლება თქვენი ღირსეულად დაფასებულ იქმნა; ამ ღირსებამ მოგიყვანათ აქ, აქ ამ ქრისტიანობის უძველესს კერასთან, სამსახურისათვის. დარწმუნებულნი ვართ, რომ საქართველოს სამწყსოს შეიტკბობთ მამა-შვილური სიყვარულითა; იმედია, თითონ სამწყსოც გზას გიაკლევს თქვენს კეთილს სათნოებიან გულისაკენ. ეგეთი ურთიერთი სიყვარული აძლიერებს მწყემსის ზედმოქმედებას და აფაქიზებს სამწყსოის ზნეობას.

„დაახლოვება საქართველოს ერთან, გაცნობა მისის სულისა და გულისა დაგანახვებთ თქვენ, რომ ამ ერის გულსა შინა ჰღვიეის მარტოოდენ მრწამსი ღმრთისა და თავ-განწირული ერთგულება ხელმწიფისა. სარწმუნოებამ გამოიყვანა იგი უვნებლად მძიმე განსაცდელისაგან წარსულში, ხოლო სიყვარული ხელმწიფისა თავმდებია მისის კეთილდღეობისა და უშიშროებისა მერმისში.

ქართველი ერი თხუთმეტ საუკუნის განმავლობაში მტკიცე და შეურყეველი დარაჯი იყო ქრისტეანობისა აზიაში. მან განუკრძალველად მიიტანა ქრისტეს მოძღვრების ლამპარი მეცხრამეტე საუკუნის ბეჭედზე და მისი შემდეგი ბედი ჩაიბარა ერთ მორწმენე რუსეთის ბრძანებელთ. მოძღვრება ესე ერთგვარად უთბობდა და უნათლებდა სულს, როგორც მდაბიოს, ისე დიდებულს კაცს გასაგონ, მარტივ და ნათელ სიტყვის შეშუბებით; იგი ამაღლებდა ერს, აძლევდა მას სიმტკიცეს სარწმუნოების და სამშობლოს მტერთა წინააღმდეგ, იგი ჰქმნიდა მისს ძლიერებას. ცოცხალნი მოწამენი ამა ძლიერებისანი არიან დიდებულნი საღმრთო ძეგლ-სახსოვარნი, რომელნიც აკმეშედ განაცეფერებენ ადამიანს და გულსა სასოებით აღუვსებენ. სარწმუნოებისა და მისის ძლი-

ერების წყალობით ქართველი ერი ჰქმნილ საქმეთა, რომელთაც საქრისტიანო მსოფლიო ისტორიაში სამართლიანად უნდა დაეთმოთ ჯერ ოვანები ადგილი.

მწყემსთ-მთავარო! მოგგებებენთ დღეს აქ, ამა ჩვენის ძველის-ძველ სიწმიდის კედელთა შორის. ქართველ ერს დიდად სწამს, რომ ჩვენ შორის დამ-*კერძოდება მეფიერი სულიერი კავშირი; რაც უფრო* ახლო, პირდაპირ გაგგიცნობთ, მით უფრო განმტკიცდება კავშირი ჩვენს ერთობისა. კეთილი ინებეთ და ჭირისუფლობა გაუწიეთ ქართველ სამწყსოს ჭეშმარიტ სულიერ საჭიროებათა; სულგრძელი მცველი იყავთ ქართველ ერის ძველთა წმიდა აღთქმათ».

სიტყვის მოსმენის შემდეგ მისმა მეუფებამ ჰკითხა უწმ. სინოდის საქართველოს კანტორის პროკურორარ, რა მდგომარეობაშია მცხეთის დიდებულის ტაძრის შეკეთების საქმეო და გაიგონა რა, რომ ფული იკრიბებოო, განაცხადა—ასი თუმანნი შემოწირავს მისის განახლების ფონდისათვის.

—

მისმა მეუფებამ იმ ღამეს იქვე მოისვენა, მერე დღეს ადილით დათვალიერა მცხეთის დედათა მონასტერი სასწავლებლითურთ და ადილის $10^1/_2$ საათზედ ტფილისისკენ წამობრძანდა. ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკკლესიაში 11 საათსა და 40 წუთზედ დახვდნენ ტფილისის თავად-აზნაურობის წინამძღოლი, ეგერმეისტერი თავ. კ. ი. ბაგრატიონ-მუხრანსკი, ტფილისის გუბერნატორი ბოკოვი, ტფილისის კომენდანტი, გენერალი რეიტერი და ქალაქის მოურავი ბ-ნი ევანგულოვი პუტ-მარილით. აქვე იდგა ქალაქის ამქრები დროშებით. ბ ნმა ევანგულოვმა, მიართვა რა პურ მარილი, მიმართა მისს მეუფებას და სთქვა, რომ ყველა ქალაქის მკვიდრნი, ეროვნებისა და სარწმუნოების განურჩეველად ერთვგვარად მოელიან თქვენს ლოცვა-კურთხევასაო. იქვე ეკკლესიის შესავალში მიეგება მისს მეუფებას ერთი ნაწილი ტფილისის სამღვდელოებისა და ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკკლესიის წინამძღვარმა მ. მარკოზ ტყემალაძემ შემდეგის სიტყვით მიმართა:

„თქვენო ძალიან ოფლიან ეპისკოპოსო; მოწყალეო მწყემსო-მთავარო და მამაო!

«ტაძარი, რომელშიაც შენ შემოდიხარ, აგებულია. წმ. მთავარ-მოწამე გიორგის სახელობაზედ. ეს ტაძარი და ეს ადგილი მოწმეა იმ მრავალი ღირსსახსოვარ საისტორიო დროისა, რომელიც საქართველოს ხალხს გარდახმედია. სახსოვარ დროსა ჩვენ ადგილ-ადგილ ... ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

არცა ვეტკვობთ, რომ ასეთი სიყვარული დამყარდება, რადგან სახეში გვაქვს, თქვენი წარსული სამღვდელმთავრო მოღვაწეობა სხვა-და-სხვა ადგილთ და ის სულიერნი ღირსებანი, რომელითაც უზენაესმა ღმერთმა დაგამშვენათ, სახელდობრ: «მართლ-მოყვარეობა, კაცთ-მოყვარეობა, სიფრთხილე მოღვაწეობისა და საქმის გარდაწყვეტის დროს და გულწრფელობა“. ჩვენცა და ჩვენს ხალხსაც, როგორც საზოგადოდ ყველას, ბევრი ნაკლულევანება გვაქვს, სამაგიეროდ ღირსებასაც არა ვართ მოკლებულნი და რაკი გაგვიცნობთ, შეგვიყვარებთ იმ სიყვარულით, რომელიც «სულ გრძელ არს და ტკბილ, ყოველსა თავს იდებს, ყოველი ჰოწყობს, ყოველსა ესავ, ყოველსა მოითმენს (ა. კორ. 13, 4, 7)» და თქვენის განშორებელ ხანებ ჩვენ ულელენთ მოგვეცემ ღონენა და ძალსა მივიდწიოთ ჩვენთვის შესაძლებელ სავსებასა და ქრისტიანებრივს ენაკლულობასა და ეფერესობასა».

აკუთხა რა ამ ხალხი, მისი მაღალ-ყოველად უსამღვდელოესობა წაბრძანდა სიონის საკათედრო ტაძარში, სადაც შეკრებილნი იყვნენ სამღვდელოება, გვნერლობა და სხვანი წარჩინებულნი. აქვე მისს მეუფეს ჯვრით მიეგება ეპისკოპოსი ალექსანდრე და სამღვდელოება.

სიონის საკათედრო ტაძარში მისს მეუფეს, საქართველოს ექსარხოსს ფლავიანეს შაბათს, 28 მარტს, დიდად პატივცემული ეპისკოპოსი ალექსანდრე შემდეგის სიტყვებით მიეგება:

«თქვენო მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობაო, მოწყალეო მწყემსთ-მთავარო! მოგიდოცავთ ჩემის მხრივ და საქართველოს სამღვდელოების სახელით თქვენდამო რწმუნებულის ეპარქიის დედა ქალაქში მშვიდობით ჩამობრძანებასა და ‘გისურვებთ სულიერს მშვიდობასა, კეთილდღეობასა და ხანგრძლივს სიცოცხლეს!

„მაღალ ყოველად უსამღვდელოესო მეუფეო! ძველის აღთქმის პატრიარქნი და წინამძღვნი, ისრეთვე ახალის აღთქმისნი: მახარებელნი, მოციქულნი, და ყველნი, რომელნიც სთნო ღმერთნენ უფალს სცხოვნდებოდნენ კეთილითა სქმითა და უფლისა რწმენითა. ცოცხალი სწავლა-მოძღვრება თქვენი განათლებულმა თქვენის სათნო, ქრისტეანებრივ ცხოვრების მაგალითი უფრო ჰმჭერედეს დამიანის გულსა და გონებაზედ, ვიდრე მოძღვრე'ა და სწავლება, რაც უნდა მჭევრად და სარწმუნოდ იყოს იგი ნათქვამი.

«ამას გარდა, მეუფეე, კეთილი ამბავი თქვენის სიყვარულითი აღსავსეობის შესახებ სრულს რწმენას გვინერგავს გულში, რომ მშვიდობისა და სიყვარულის კავშირი გეეწნებათ როგორც სამწყსოსთან საზოგადოდ, ისე თქვენთა ხელ-ქვეყანოებთან კერძოდ; ეს განადიდებს თქვენსა და თქვენთა თანამოსამსახურთა სახელ. მშვიდობასა და სიყვარულს ჰქადაგებდნენ თვით ქვეყნის მხსნელი და მისნი წმიდანი მოციქულნი. ამ გზით უფრო მიიზადავთ ერს და იმოქმედებთ მას ზედა.

«დავასრულებ ნათქვამს, მეუფეე! თქვენ წილად გხვდათ სამოღვაწეოდ ძველი იერარია. ამ იერარიამ,—აწ საქართველომ,—ძველსავე ერის კარგად იცოდა ძველის აღთქმის სწავლა-მოძღვრება ებრაელთა წაულმობით, რომელნიც მრავლად მკვიდრობდნენ საქართველოში, ხოლო ახალის აღთქმის დროს იგი ნათელ-ყოფილი წმ. მოციქულთა მიერ სახარების ქადაგებით, სახელდობრ ანდრია პირველ-წოდებულისა და მისთა თანამგზავრთა სიმონ კანანიტელისა, ზილოტისა, ხოლო სულ ბოლოს დროს მოციქულთა სწორის ნინოსი და ათკამეტთა წმ. სირიელთა მამათა. ამა წმიდათა და შთამომავლობით ქართველთა ღმერთის სათნო მყოფელთა სამოღვაწეო ადგილებში აღმართულ იყვნენ ხუროთ-მოძღვრების მხრივ დიდებული ტაძარნი, რომელთაც აწ დახმარება და გაანახლება სჭირია. საქართველოს სამწყსოსის იმედი აქვს, რომ თქვენი მაღალ-ყოველად უსამღვდელოესობა არა მოაკლებს თავისს მწყემსთ მთავრულსა ზრუნვასა, რათა დაცულ იქმნას საქართველოში საეკლესიონი სიძველენ ესე ძეგლ-სახსოვარნი, როგორც ეს გამოთქმულია თქვენის მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობის სახელობაზედ ბოძებულ უმაღლეს რესკრიპტში თქვენნდა საქართველოს ექსარხოსად დანიშვნის დროს. მართალია, ბევრი რამ გაკეთდა ქართულ ეკკლესიების სასარგებლოდ თქვენთა წინამოაგდილეთა მიერ, მ გრამ კიდევ ბევრია გასაკეთებელად დაშთენილი. დიდს ზრუნვასა და მეცადინეობ.ს თხოულობს განსაკუთრებით დიდებული ტაძარი მცხეთისა—დედა ქართველთა ეკკლესიათა და ემბაზი ქართველის ერისა,—რომლის შესაბრალისი მდგომარეობა უკვე იხილეთ საკუთარის თვალით.

„უგულოდგინესადა ვთხოვ ზეციერსა მწყემსთ მთავარსა ჩვენსა უფალსა იესო ქრისტეს და ქართველ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დიდი დღესასწაულობა მართლ-მადიდებელობისა ჭეტრბურგსა.

25, მარტს, ხარება დღეს, მოხდა დიდი დღესასწაულობა მართლ-მადიდებელობისა. „ამ დღეს მართლ-მადიდებელი ეკლესიის შემოუერთდენ პეტერბურგში მცხოვრენი ნესტორიელნი — ეპისკოპოსი მარ-იონ, არქიმანდრიტი ილია, მღვდელები გიორგი ბეკანოვი და სერგი ბაღალოვ, და მთავარ-დიაკონი იაკობ ბაბახანოვ.

ათი საათის ნახევარზე ტაძარის ჩრდილოეთ კარების გარეთ იდგნენ ნესტორიელნი, რომელთაც სურდათ მართლ-მადიდებელობის მიდება და ელოდენ ადსავლის კარებიდან მიტროპოლიტის გამოსვლას. ტრაპეზიდან გამოვიდა მცდელ ყოველდ უსამღვდელოესი მიტროპოლიტი პალლადი, რომელსაც წინ მოუძღოდენ იპოდიაკონები დიკირით და ტრიკირით და თან მოჰყვებოდენ ქორ ეპისკოპოსნი. როცა ნესტორიანთა გრეგას მიუახლოვდა მიტროპოლიტი, მათ თავები დახარეს ძირს, როგორც დამნაშავეთ. მიტროპოლიტმა პალლადიმ მაყიონ ხმით ჰკითხა ეპისკოპოს მარ-იონს: გსურს თუ არა უარჰყო შეცოდებანი და ნესტორიანთა უსჯულო ადსარება? „ამ კითხვაზე ნესტორიელთ მაყიონ ხმითვე აღიარეს, რომ იგინი უარსა-ჰყოფენ თავიანთ ადსარებას და უერთდებიან მართლ-მადიდებელობას. „ამის შემდეგ მიტროპოლიტმა პალლადიმ ჰკითხა მათ: «გსურთ თუ არა შეუერთდეთ მართლ მადიდებელ სარწმუნოებას» და როცა მათგან მიიღო თანხმობის პასუხი, აკურთხა ნესტორიელნი შემდეგი სიტყვებით: «სახელითა მამისათა და ძისათა და სულისა წმიდისათა, ამინ». ნესტორიელთ მოხარეს თავები. მიტროპოლიტმა პალლადიმ ხელი დაადვა თავზე ეპისკოპოს მარ-იონს და წაიკითხა ლოცვა, რომელის შემდეგ მიტროპოლიტმა მისცა ნესტორიელთ ს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბოს მარ-იონას ომოფორის კიდე, ხოლო არქიმანდრიტს, მდვდლებს და დიაკონს ოლარის ბოლო შემდეგი სიტყვებით: «შ.ბოგ.დით მართლ-მადიდებელ და სრულს ეკკლესიაშ-, უკუოგდეთ ცდომილებანი, რომელთაცა იმეოფებოდით დღემდე. თაუვანი ეცათ მამასა ყოველად მპყრობელსა ძესა მისსა იესო ქრისტეს და სულსა წმიდასა, სამებასა ერთ არსებასა და განუყოფელსა". ამ წესის შესრულების შემდეგ მიტრაპოლიტმა პალლადიმ ნესტორიელნი შემოიუვანა ტაძარში და დაიუენა ი!ინი ამბიონის წინ, სადაც ანალოგიაზე დადებული იყო ჯვარი და წმ. სახარება. აქ მიტრაპოლიტი შეეკითხა ღმერთს, რათა მან მიიღოს გზა დაბნეულნი მართალ-მადიდებელი ეკკლესიის წიაღსა შინა. მამ მეუფებასთან ერთად მუხლ მოყრილნი ლოცულობდენ ნესტორიელნი.

ლოცვის შემდეგ წამოდგა ეპისკოპოსი მარ-ონა და სთქვა:

«მართალ-მადიდებელ სარწმუნოებასა, რომელსაც დღეს ნება-ყოფლობით აღვიარებ, ღვთის შემწეობით სიმტკიცით ღვიცავ ჩემი სიცოცხლის უკანასკნელ ცამამდე და აღვასრულებ სიხარულით და გულმოდგინედ მის მცნებათა, დავიცავ, რამდენთაც კი შემეძლება, ჩემ გულს უმანკოდ. დასამტკიცებლად ამ ჩემი აღთქმისა ვემთხვევი სიტყვასა და ჯვარსა მაცოცხლისა ჩემისასა. ამინ».

ამის შემდეგ ახლად შემოერთებულთა ხელახლავ დაირეკვენ და თავი მოიხარეს ანალოგიის წინაშე; მიტრაპოლიტმა პალადამ წაიკითხა მიტყვების ლოცვა.

ამის შემდეგ დიაკვნებმა მოაბრუნეს მიტრაპოლიტს მეკვდელ-მთავრის ხარისხის ნიშნები. მიტრაპოლიტმა ყველა ეს ნიშნები თავის ხელით დაჭედა ახლად შემოერთებულ ეპისკოპოს მარ-ონას; არქიმანდრიტს ილიას დაჭედა ძვირფასი მკერდის ჯვარი და მეკვდელებს—ვერცხლის სამკვეულო ჯვრები.

ცოტა ხნის შემდეგ მთელი სამლვდელოება შეეკრა ტრაპეზში, სადაც იწყეს ქემოსვა.

წირვის დაწყების დროს მიტრაპოლიტმა დიაკონზობის ხარისხზე აღიუვანა მეკვდელი ვ. სინაკსაკი, რომელიც მისიონერად იყო სპარსეთში. ამ დროსვე ეპისკოპოსმა მარ-ონამ არქიმანდრიტის ხარისხზე აღიუვანა არქიმანდრიტი ილია.

დიდი გამოსვლის შემდეგ ეპისკოპოსმა მარ-ონამ აკურთხა ხალხ დიკირით და ტრიკირით.

წირვის გათავების შემდეგ პალადიმ, მიტროპოლიტმა პეტერბურგისამ, ვლადიმირმა, მიტრაპოლიტმა მოსკოვისამ, ანტონიმ, მთავარ ეპისკოპოსმა ფილიანდიისამ, დიმიტრიმ, ეპისკოპოსმა ტვერისამ, ოდნენმ ეპისკოპოსმა ნაგრისამ, ბენიამინმა ეპისკოპოსმ: იამბურსგისამ და იონამ, ეპისკოპოსმა ურმიაკისამ, რვა არქიმანდრიტმა და 20 მეკვდელ-მონაზონმა შეასრულეს პარაკლისი მაცხოვრისა და მეკვთის მშობლის სახელზე, რომლის გათავების შემდეგ მიტროპოლიტმა პალლადიმ ახლად შემოერთებულნი მიიღო თავ-ს სახლში.

ცოტა ხნის შემდეგ მიტრაპოლიტები უმადლესი სამეკვდელოებით და უკელა დამსწრებითერთ შეკრულნენ ლავრის სასადილო ოთახში. სადილის დაწყებამდე უწმ. სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგმა ვ. კ. საბლერმა აუწყა შეკრებილ პირთ, რომ ხელმწიფე იმპერატორმა, როცა მათ უმადლესობას მოხსენება ნესტორიანთა შემოერთებება, მომანდო მიეღოცა მათ მართლ-მადიდებელ ეკკლესიასთან შეერთება.

ეპისკოპოსმა იონამ ძველ ქალდეველ ენაზე წარმოსთქვა სიტყვა, რომელშიაც მადლობა შესწირა იმ პატივისთვის, რომელიც მას ადმოუჩინეს.

ადამიანო!

ადამიანო! ჩაუკვირდი შენს მდგომარეობასა. რა უნდა იყო, და რა ხარ? როგორ უნდა იქცეოდე და როგორ მოქმედებ? როგორ აკიქცევია გკვრდი შენ პირდაპირ დანიშნულებისათვის? რას ახმარ შენს ძალ-ღონესა? როგორ

ამოქმედებ შენ ნიჭთა? შენ გონებით უნდა იკვლევდე ბუნებასა და პოულობდე მასში შემოქმედის სახიერებას, სიბრძნეს და შემძლებელობას და აქებ-ადიდებდე მას; ხოლო შენ გაამაყებულხარ შენის გონებრივ ძალითა და ყოველ ღონეს ხმარობ გმო პიროვანი უზენაესი, დააჯერო თვისი თავი და სხვებიც, რომ იგი არ არსებობს, და თვისს თავს აღმერთებ. შენ უნდა ცდილობდე თვის ბუნების განუმჯობესობასა, მოსპობასა ბიწიერ მიდრეკილებათა და განმტკიცებასა საუკეთესო მისწრაფებებითა; და შენ კი ასუსტებ, ახშობ კეთილ ლტოლვილებათა და აძლიერებ ბოროტ სურვილთა, სრულ ნებას აძლევ გინებათა. შენ უნდა ზრუნავდე მოყვასთა სიკეთეზე, კეთილდღეობაზე, მათთვის გული უნდა შეგტკივოდეს, და უნდა შეგქონდეს მათ ცხოვრებაში სითბო-სინათლე; და შენ კი მხოლოდ შენი თავი გახსოვს, და არამც თუ არ თანაუგრძნობ მოძმეთა, არამედ პირიქით სდევნი მათ, თვის ბედნიერებას მათ დამარცხებაზე აშენებ, და სხვისი ცხარე ცრემლები და გოდება შენ ლხინათ მიგაჩნია. შენ მუდამ უნდა მეცადინობდე იმაზე, თუ როგორ მიუახლოვდე უფალსა, ბედნიერების ერთად ერთს წყაროსა, თუ როგორ განმშვენდე სახარებისებრ სათნოებითა, და მით მოგენიჭოს ღვთაებრივი მადლი და აღივსო ნეტარო გრძნობებითა; ხოლო შენ ფიქრობ ამაო ქვეყნიურ სიამოვნებაზე, საუკუნო ცხოვრებას ამჯობინებ საწუთროსა და მუდამ დღე და ღამე, ცხადლივ და სიზმარშიდაც, დაწინაურებაზე, პატივისცემის მოპოვებაზე, სასმელ-საჭმელზე, ტანსაცმელზე ფიქრობ და სულ ერთიანად იფლები სოფლიურ ზრუნვაში. როგორ შემცდარხარ და დაბნეულ ხარ? ეძიებ ბედნიერებას იქ, სადაც იგი არ არსებობს და თვალს არიდებ იმას, რაშიდაც ნეტარება სუფევს. ნუ თუ ვერ მიხვდი, რომ რასაც შენ ბედნიერებად თვლი, რასაც შენ ეტრფი, არ არის მართლა ჭეშმარიტ ბედნიერების მომცემი, არ არის მომნიჭებელი მტკიცე მუდმივის კმაყოფილებისა და სიხარულისა? ნუ თუ ვერ გაიგე ამდენ ხანს, რომ ქვეყნიური სიამენი, რომელთაც შენ გატაცებით ესწრაფი, გაძლევენ მხოლოდ წუთიერ სიამოვნებასა და საუკუნოდ კი გიწამლიენ სიცოცხლესა, გიმრავლებენ ტანჯვა-წვალებასა?

აი როგორ დაცემულხარ და დამახინჯებულხარ, საწყალო ადამიანო! რისთვის არ იქცევი ისე, როგორც მოითხოვს საღი გონება და ძირითადი კანონები შენი ბუნებისა, როგორც გიჩვენებენ სინიდისი და უფალი? რისთვის ემონები ბოროტებასა? ნუ თუ გგონია ცოდვილ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებით ბედნიერებას მიაღწიო? გამოფხიზლდი, მიაპყარ შენი ძალნი ნეტარების ჭეშმარიტ წყაროსა, სძლიე ბოროტება, სთურგნე გონებანი, შეიმოსე სახარებისებრ სათნოებითა, აღაფრთოვანე ღვთისადმი შენი გული წრფელ და მხურვალე ლოცვაში, შეუერთდი მას, და იგი მოგფენს თვისს ცხოველ-მყოფელ მადლსა, აღგავსებს სიხარულითა და ნეტარგყოფს საუკუნოდ.

კაჭახიძე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოგონება

(ვუძღვნი რაფ. შარაშიძეს)

მამა მყავდა ღრმად მოხუცი,
პირველ შვილზე განამწარი...
ბოლოს, ჩემით ნუგეშობდა
მეტის-მეტად, საკოდვარი.

მზეც მე ვიყავ მისი მთვარეც
სათაყვანო სანეტარო,
გულის ლხინი, სასალბუნო.
„უკვდავების წმიდა წყარო“.

მე თუ თვალში მიყურებდა
მწუხარებას ვეღარ გრძნობდა,
ქვეყნის ბურჯად მე მსახავდა,
უსაზომოდ ოცნებობდა!

მომამზადა, შემიყვანა
გიმნაზიის პირველ კლასში,
დამარიგა: «აბა შვილო,
არ გაჯობოს სხვამ სწავლაში,

„ხომ იცი, რომ შენ ხარ ჩემთვის,
ღილისით მზე და ღამით მთვარე,
სწავლისათვის მოგიშორე,
და სიცოცხლე გავიმწარე“!

«გახსოვდეს, რომ უსწავლელი
კაცი ქვეყნის ბარგიაო,
ვერც მტერსა და ვერც მოყვარეს,
ვერც თავის თავს არგიაო!»

«ასე შვილო! იმედი მაქვს,
ისწავლი და ივარგებო,
დიახსომე ეს სიტყვები,
თორემ ბოლოს ინანებო».

«ეს მითხრა და რაღაც გრილად:
მშვიდობითო, დამიბარა,
ვგონებ, ცრემლი მოერია,
თვალზე ხელი მიიფარა“.

მე იქ დავრჩი, ცრემლ მორეულს
ამიჩუყდა მეტად გული,
მეგონა თუ, ციმბირს იქით
ვიყავ საღაც დაკარგული.

დირექტორმა, პირველ კლასის
შაგირდებსა დამადარა,
მეც იქ დასხეს, ვიწყე სწავლა
როგორც მამამ დამაბარა...

მეოთხე კლასს ვათავებდი,
საუცხოოო ნიპეერად,
მოხუც მამას უხაროდა,
მით თავს სთვლიდა ბედნიერად.

ერთხელ, სწორედ საღდგომოდ,
რაღაც ცოდვა გაგვიდიდა,
დირექტორის ხელით, ყველას
ბილეთები დაგვირიგდა.

ჩემი გვარი, ანბანთ წყობით
ბოლოს იყო მიგდებული,
სიას თავით მიყვებოდა
იგი მამაცხონებული.

თუ ბოლომდი მოვიცდიდი,
«მაშინს» ვერ მივასწრებდი...
მეტთ ბილეთს არ მაძლევდა,
ვერ ვიცდიდი, ვეღარ ვძლებდი.

აღარც ხვეწნა გამივიდა,
აღარც ცრემლითი მუდარება,
სიყმაწვილემ გადამძლია,
ვეღარ შევსძელ მდუმარება...

არ მახსოვს კი, თურმე რაღაც
უზრდელმა ჩავიდინე...
კარი უკან მავარეკგვე
და სადგურზე მივირბინე.

მეორე დღეს, სახლში ვიჯექ
დედ-მამასთან, მხიარული,
მე მატკბობდა ტოლ-ბოვშებთან
მეზობლებში სიარული...

ცეკვა, ხდუნვა, ბურთაობა,
წითელ კვერცხის ტახა-ტუხი,
გრძელი ჩოხა, წუდა, მესტი
და წითელი ახალ უხი...

მამა ჩემი, ერთს დღეს, რაღაც
უჩვეულოთ ნიბდვეროდა,
აღარც სმა და აღარც ჭამა,
არც შექცევა უხაროდა.

მეორე დღეს, მეზობლები,
ყველა ერთად დამატიეა!
სუფრის თავში დამაჯინა,
ამან უფრო გამაგიეა!

წამოდგა და ყველაზე წინ,
მაღლეგრძელა, როგორც უცხო!
მითხრა: «შვილო, მომისმინე,
რა გითხრა და რა გაუწყო.

მე ვფიქრობდი: რვა წელიწადს
კიდევ სწავლას უნდებოდი;
მაშინებდა ფულის ხარჯი,
მაგრამ, შოვნას ვიმედობდი.

დერეფტორი წერილს მწერს:
„შენი შვილი პატარაო,
ჩვენ კლასიდან დავითხოვეთ,
მისი ყოფნა აქ კმარაო»...

რადგან ოთხს წელს შეასრულე
რვა წლის კურსი ასე ძნელი,
და დიდს ხარჯებს ამაცდინე,
დიდათა ვარ მადლობელი“...

ირონიით მამის სიტყვამ
ამატირა, ცრემლი ვღვარე,
სირცხვილითა ვეღარ გავსძელ,
გამოვვარდი უცბათ გარე.

მამამ, წყენით მოიკმეხნა,
შუბლი მეტათ დაიღარა,
ბოლოს, სტუმრებს მოაულხინა
და მით ჯავრი გადიყარა.

რ. საჯაოიელი.

ეხლა მივსდგი

სიკვბუკე როს უცემ გამეძნა და გამეპარა,
მაშინ მივხვდი—ჩემი არ იყო, თორმე მეგარა,
სულით განსჯა, გულით სიწყნარე წამომეჯარა,
რომელთა შორის ამაო ჭეშმარიტებამ დაფარა.
აი ეხლი, ხომ ვიცი: რა არის ცვლილება?
რა არის მოხუცთ სჯა და ჭაბუკთ ტრფიალება?
პირველისა სწორეა, მარა თვით, რაღას წვდება?
მეორე კი ამაოდ ცდება და ქრება.
ანუ რაღა?—ხვალ, ან ზეგ ეგების—არა,
გინდ იქვეთ, იქვეთ, ცოტა უფრო შორს, მარა
მაინც სული, ხომ იძახის: ზეცას, ზეცას ჩქარა!
წამის ყოფით მოკლდება, საზოგადო გრძელი შარა.
მაშა ჩემი აქ რა არის, ჩემი მუდამ სამზერი?
დასაკერეს, რამეს ჩემსას, ეგ კაეკაზის სერი?
რომლითაც სტკებემოდა, ჩემი სამშობლოს ერი,
პასუხად მესმის: «არაფერი, არაფერი».
ეხლა კი მომწონს: მამა, ბაბუა ჩუენი,
მათი სიმხნე, სისწორე და კეთილნი ზნენი,
სარწმუნოების მცველნი, ჭირთა ქვეშე გამძლენი,
მიყვარს მათნი შემდეგნი, სამშობლოს ძენი.
იქ რა კი დაუფასდათ დღეცა სისასლის და ოფლის,
მითვე არა რეტენოდათ მტერისა და მეზობლის,
ამით აქვთ პირველნი ხარისხნი, ორთავე სოფლის,
ამ გვარად ვინც კვდება ღმერთს სტოვებს მამად ობლის.
განა მე სულსა დღემდი მით ვზრდიდი?
რომ ამაოებას გულს შეუცვლიდი?
და სამუდამოს კი ვერას ვიგვრიდი?
ეგ ეხლა ვიცი, «ეხლა კი მივხვდი».

თ. დ. დადიანი

† ნეკროლოგი

12 იანვარს ამა მდგომარე წლისა ქ. ქუთაისში უეცრად გულის სიდამშლისაგან გარდაიცვალა თითქმის მთელ რაჭა-იმერეთში ყველასაგან ცნობილი და პატივ-ცემული აზნაური ილეესანდრე ბერის ძე ბაქრაძე. ქუთაისიდან განსვენებულის გვამი წაასვენეს რაჭის მაზრის, სოფელ ლაგვანთას, სადაც 28 იანვარს დაასაფლავეს. განსვენებული ჯერ ისევ ახალგაზდა კაცი იყო, თუმცა ხან-გრძლივის ავთმყოფობისაგან ძლიერ დასუსტდა სიკვდილის წინა ჟამებში. სწავლა ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში ჰქონდა მიღებული. რამდენიმე წელიწადს იგი დაბა ონში მსახურებდა პოლიციის ბოქაულად, რასაც თავი დაანება იმ მიზეზითი, რომ მისმა კაცთ-მოყვარე გულმა და ჩირქ მიუკარებელმა ზნეობამ ვერ შეიშვნია პოლიციის მოხელეობა. მას იგლოვს მთელი რაჭა, როგორც პატიოსანს, მშვიდს, ფუნარს, ღვთისნიერს, გონიერს, მოსიყვარულე და შეძლების და გვარად ყოველი გაჭირვებულის დამხმარესა და საზოგადო საქმის ხელის მომწყობს. ჩვენში ხშირად ხომ კაცს ისე არაგინ ფასობს, თუ რომ იგი არ არის დიდებული მწერალი, ან ვინმე დიდი სამსახურის პირი, მაშინ როდესაც იქნება ჩვენ გვერდშიაც ჩვენდა შეუმჩნეველად მოღვაწეობდეს ისმისთანა პირი, რომელის ღაწული მამელის შვილობაში და ქვეყნის სამსახურში ბევრ სახელ გამოჩენილი პირებისას არ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩამოუვარდებოდეს. ქვეყნისათვის სამსახური ამისთანა პირებისა იმაში უფრო გამოიხატება, რომ ისინი აკეთებენ იმას, რის გაკეთებაც შეუძლიათ და არ ეპოტინებიან იმისთანა საქმეებს, რომელთა გასაკეთებელად არც ძალი მოსდევთ და არც ღონე. ისინი თავის მოქმედებაზე ბუკითა და ნაღარით არ ჩაჰყვირიან ქვეყანას; ისინი იმითაც კმაყოფილნი არიან, რომ სინდისი დამშვიდებული აქვთ, სხვათაგან ქება დიდების მისაღებათ არასფერს აკეთებენ და მართლადაც უნდა თქვას კაცმა, რომ სწორედ, ის ქვეყანა ადგია ბედნიერ წარმატების გზას, რომლის (ქვეყნის) თითოეული წევრი თავის ძალ-ღონის შესაფერად იღვწის ქვეყნის საკეთილ დღეოდ. ერთი ამნაირი პირთაგანი იყო განსვენებულიც, რომლის უდროოდ დაკარგვას ასრე მწარედ გლოვობენ არა მხოლოდ ახლო ნათესავ-ნაცნობები, არამედ მთელი რაჭის მაზრის მცხოვრებნი. განსვენებულის დასაფლავებას, მიუხედავად სასტიკი ავდრისა, თითქმის მთელი რაჭის თავად-აზნაურობა დაესწრო, რითაც უკანასკნელი პატივი სცეს განსვენებულის გვამს. დასაფლავების წინ თვით ცხედარზე წარმოსთქვეს სიტყვა დაბა ონის დეკანოზმა მ. ალ. გიორგობიანმა და თავად კონსტანტინე გიორგის ძემ წულუკიძემ. მომყავს პირველის სიტყვა დაახლოვებით, რადგანაც ზეპირათ წარმოსთქვა.

ნეტარ იყვნენ წმიდანი გულითა, რამეთუ მათ ღმერთი იხილონ.

აქ შემოკრებილნო პატიოსანნო ქირისუფალნო და მსმენელნო! თქვენ ყველანი ხედავთ, თუ როგორის მწუხარებით არის შეპყრობილი დღეს აქ შეკრებილი საზოგადოება, თუ ვითარ გლოვენ და სტირიან თავის საყვარელ ალექსანდრეს; ყველას პირზე შემდეგი აკერია: «შენ იყავი პატიოსანი, თავ-მდაბალი, წყნარი, ღვთისა და კაცის მოყვარული, თითქმის ანგელოზისებურის ხასიათის კაციო“. აი ამ ნაირად ამკობენ ყველანი ჩვენ წინაშე უხმოდ და უსულოდ მდებარე მიცვალებულს; და მეც ჩემის მხრით, როგორც სულიერი მამა და მოძღვარი, ვამტკიცებ ყოველივე ზემოთქმულის სინამდვილესა და ჭეშმარიტებას. უკეთესად ჩემსა ვგონებ არავის შეეძლოს განსვენებულისა და მისთა საქმეთა და მოქმედებათა ცოდნა. ვამბობ, ის იყო ჭეშმარიტი ქრისტიანე. მაგრამ მიუხედავათ ამისა განსვენებულის მცირე ჟამიერი ამ ქვეყნიური სიცოცხლე არ იყო დაჯილდოებული არც ოჯახური და არც სხვა ამ ქვეყნიური ბედნიერებით. ძმანო ჩემნო საყვარელნო, ეს აიხსნება იმით, რომ იგი არ იყო გაჩენილი ამ ქვეყნისათვის და მისი ამაოებისათვის, არამედ ზეცათა სასუფევლისათვის, რათა პირის-პირ ღმერთი ეხილა, ამიტომაც იტყვის მაგისთანა პირებზე მაცხოვარი: „ნეტარ იყვნენ წმიდანი გულითა, რამეთუ მათ ღმერთი იხილონ». ეს სიტყვები ზედ გამოჭრილნი არიან განსვენებულზე და მდაბიურათ რომა ვსთქვათ, ნიშნავენ იმას, რომ ისინი, რომელთაც გულში ბინძური სურვილი და გონებაში ღვთის წინააღმდეგი ჰაზრები არ აქვთ, ზეცათა შინა საუკუნო ნეტარებაში იქმნებიან. ისინი პირის პირ იხილვენ ღმერთს, რადგანაც გულ-წრფელად და არა თვალთმაქცურათ უყვართ ღმერთი და მისი სჯული და რადგანაც ღვთის სარწმუნოების თანახმად აქვთ მომართული თავის სიცოცხლე და ცხოვრება, ერთი სიტყვით რადგანც არიან წრფელნი და გულ-უბრყვილონი. სწორეთ აგეთივე იყო განსვენებულის ცხოვრება და აი ამით ვანუგეშებ მის უზომოთ დამწუხარებულ ნათესავ-ნაცნობებს, რომლებიც ასე მწარეთ გლოვობენ ალექსანდრეს უდროვოდ დაკარგვას.

შემდეგ ამისა. როგორც ზემოდაც მოვიხსენეთ, თ. კ. წულუკიძემ წარმოსთქვა შემდეგი სიტყვა:

“დაუვიწყარო მეგობარო ალექსანდრე! აღსრულდა და უწყალო წუთის სოფელმა მოგახდევინა თავისი ბეგარა, გამოგვეცალე ხელიდან და გაგვშორდი საუკუნოდ; მოვაკლდით სამუდამოთ შენთან ყოფნას; დავკარგეთ კეთილი მეგობარი, უანგარო და ფაქიზი ზნეობის ადამიანი; დაკარგვა და მოშორება იმისთანა კაცის, რომელიც აღსავსეა პატიოსნებით და გამსჭვალული კეთილის აზრებით, სავალოვია არამც თუ მისი ქირისუფლებისა და ნათესავებისაგან, არამედ მთელი იმ საზოგადოებისა და წოდებისაგან, რომელსაც ის ეკუთნოდა.

მოვსულვართ, ძმაო, დღეს შენ კუბოს წინაშე იმისათვის, რომ თანაგრძნობა გამოუცხადოთ შენზე მტირალთ და მგლოვიარე ქირისუფალთ და ნათესავთ ონის უფასო სამკითხველოს წევრთაგან, რომ ჩვენც, სამკითხველოს წევრთა წარმომადგენელთ, შენს ჭირის უფლებთან ერთად ვიგლოვოთ და ვიწუხოთ შენი დაჰკარგვა და შემოგწიროთ გულითადი მადლობა იმ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გულ-მოდგინე შრომისათვის, რაც შენ სამკითხველოს დაარსებისადმი მიგიძღოდა და მიგიღია შენს უკანასკნელ ბინამდე და სამუდამოდ გამოგეთხოვოთ. მოგსულვართ მისთვის, რომ გამოვცხადოთ გულითადი გლოვა და მუშურება, რასაც ეგრძნობთ შენი ამხანაგები, რომელთანაც შენ შესწყვეტე მეგობრული კავშირი და ულმობელმა სიკვდილმა ასე უდროოდ მათ კრებას მოგაშორა; მოაკლდა შენი ღვაწლი ონის სამკითხველოს, შენი თანაგრძნობა; მოგვაკლდა შენს ამხანაგებს შენთან ტკბილი ბაასი, შესწყდა მეგობრული კავშირი, დაეკარგეთ საუკუნოდ კეთილი თანამძმეც, თანამშრომელი და ამხანაგი.

დიდი ხანი არ არის მას აქეთ, რაც რამოდენიმე კეთილმა პირმა და მათ შორის შენც, საუკუნოდ მოშორებულო მეგობარო, განიზრახეთ ონშიდ უფასო სამკითხველოს დაარსება, რომ მის საშალებით ჩვენს მდაბიო თანამოძმეთა შორის გაგვავრცელებინა სურვილი წერა-კითხვისა და აღგეძრათ მადა განთავლებისაკენ მისწრაფებისა. ამ საქმეს ენერგიულად მიყვეს ხელი კეთილმა პირებმა, რომელთაც შენ გვეფლთა უდგეკ, არ ზოგავდი არც შრომასა, არც დროსა და მაცალინეთ ამ კეთილი აზრის განხორციელებისათვის, როგორაც და რითაც კი შეგეძლო; შეიძლება, რომ ხშირად შენი სუსტი ჯანმრთელობა და შინაური საოჯახო საქმეები ნებასაც არ გაძლევდნენ, რომ ეკეღაწა საზოგადო საქმისათვის, მაგრამ მიუხედავად ამისა, გულ მოდგინეთ იღებდი მონაწილეობას სამკითხველოს ფეხზედ დაყენებისათვის; ამ შენს ღვაწლს არ დაივიწყებს ის, ვისაც ცოტად თუ ბევრად მაინც, შეგნებული აქვს მნიშვნელობა ამ გვარი დაწესებულებისა.

არ იფიქროთ, დაუვიწყარო მეგობარო, რომ ვითომც ჩვენ წარმოგზავნილი ვიყოთ შენს წინაშე მხოლოდ ჩვეულებრივი წესის შესასრულებლად, არამედ მოგსულვართ მისთვის, რომ გამოვცხადოთ ჩვენი მუშურება, რომელიც ამოღებულია შენი ამხანაგების გულის სიღრმედგან, ეს სიტყვა იქნება ნეშმარტი დამბატეული ჩვენის გრძნობისა და გონებისა შენის დაკარგვის გამო, კიდევ ვიმეორებთ და გეფიცით მადლთას შენის შრომისათვის ონის სამკითხველოსადმი; მერწმუნე, მეგობარო, თუ კი შენის თანამშრომლობით სამკითხველოს ოიტის ოდენა სარგებლობა ვინმეს მოუტანა, ეს იქნება დაუვიწყარი ძეგლი შენის სახელისა შენს თანამემამულეთა შორის.

აწი, მშვიდობით, დაუვიწყარო ძმაო! ვეთხოვებით სამუდამოთ შენს გვამს, ხოლო სახელი შენი დარჩება ჩვენ შორის სამუდამოთ, როგორც კეთილის და საყვარელის მოძმისა».

ოჯახის კერა

ძმა კაცი და დედაკაცი.

II.

ზაუკეი საქმეზედ.

(დასასრული *).

4. ხსენებულმა კაცმა ისიც დაასურათა, თუ რა განსხვავება არსებობს ინგლისელთა და ნემეცთა შორის საქმიანობის დროს. დაკარგეს მეექვსე ჯაში და გათავდება თუ არა მუშაობის დრო, ინგლისელი წამსვე წამოხტება, ახვევს წოგნებს და ერთი სიჩქარით ალაგებს უჯრებში, რის შემდეგ ჩქარი ნაბიჯით მიეშურება გიმნასტიკის სათამაშოდ, ან ველოსიპედისაკენ. სულ სხვა-ფრივ მოქმედებს ნემეცი. ერთგული საქმისადმი, ის ისევ იმ საქმეს აგრძელებს, რასაც აკეთებდა, გულ-დასმით აბოლოვებს მას, და შემდეგ გადის ოთახიდან. ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ, თუმცა ინგლისელები უფრო მიმზიდველნი არიან, მაგრამ მაინც ნემცებს აყენებენ წინ და მეტს ჯამაგირსაც აძლევენ.

5. ის ღარიბი და საწყალი კაცი მოქმედების ენერგიამა და სისწრაფემ დაფიწყარა, დიდი აღებ-მიცემობის საქმის მოთავედ და გრაფედაც გამოიყვანა. ერთხელ ერთი გემის ტვირთი საქონელი ანდეკს ნისიად სამზღვარ გარეთელ ამხანაგთასა, რომელიც შემდეგ საეკვოდ აღმოჩნდა. იყო კიდევ ხსნა და საქონლ ს დაბრუნების გზა, თუ ვინმე აღმოჩნდებოდა ისეთი, რომ გაბედავდა და იმგზავრებდა შეუწყვეტლად 600 მილს. ფირმის მარწმუნებლები შეეკითხნენ მოსაშახურეთ, ვინ იკისრებს ამ მძიმე საქმეს და გაბედავს გზგავრობასო. ორიოდე კაცი შეჰპირდა ცდას, მაგრამ მეორე დღეშიც ვერ ბედავდენ გამგზავრებას. მაგრამ ამ დროს ჩემ მიერ დაპაჭელებულმა პირმა, რომელიც ახალ გაზეა იყო მაშინ, გაბედულად მოახსენა: «მე მზად ვარ და ამ საათშივე გავემგზავრებიო». ფირმამ მიანდო საქმე. ისიც გაემგზავრა იმავე დღეს, მიდიოდა დღითა და ღამით, არც ძალს იკარებდა და არც ტანზედ ხსნიდა. მიუსწრო გემის დაცლას, დაეპატრონნა საქონელს და ამ რიგად ფირმას რამდენიმე ათასი მანეთი გადაურჩინა. ეს ღვაწლი იმდენად პატივსაცემი აღმოჩდა, რომ დაბრუნებისათანავე უმკროსი მეთაღყეურობის ადგილი მისცეს.

*) იხილე „მწყემსი" № 3, 1898 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ადრიანად ჩაიგდო ხელში საქმის მეთაურობა და ახლა კი, მოხუცებულობის დროს, ერთი გამოჩენილ კაცთაგანია.

6. მაგრამ თუ ახალ-გაზდა მარტო სამსახურსა და სარგებლობას არ ელტვის, თუ მას ახსოვს, რომ ცხოვრებაში არსებობენ კიდევ უფრო მაღალი და უკვდავი მოვალეობანი, მაშინ მას უნდა ჰქონდეს კიდევ სიმამაცე და დამოუკიდებლობა. რა საქმის კაციც უნდა იყვეს, ის მაინც ტოლებში მოჰყვება, და პირველი მისი მოვალეობა ის უნდა იყვეს, რომ არამც თუ ცუდი მაგალითი არ უნდა მისცეს სხვას, არამედ მაღლად უნდა ეჭიროს ნიშანი თვისი რწმენისა. ცუდათ იქცევიან ის ახალ-გაზდები, რომლებიც შიშისა და მორიდების გამო ვერ შეესიტყვებიან და ეწინააღმდეგებიან ვისმეს, როდესაც ამას ზნეობა მოითხოვს. იმ დროს, როდესაც ბენიამენ ფრანკლინი სტამბაში მსახურობდა, ყველა მისი ამხანაგები ლუდსა ან ღვინოს შეექცეოდნენ საუზმეზედ. ფრანკლინი კი არც ერთს არ სვამდა, ვინაიდგან ღვინის სმა მისი რწმენის წინააღმდეგი იყო. ამხანაგები დასცინოდენ, ბალღსა და სულელს ეძახდნენ. მაგრამ ფრანკლინი მაინც თავისას ადგა და დაცინვას არ იკდემდა. სამაგიეროდ ყველა მისი ამხანაგები ისე დაიხოცნენ, რომ სახელი ვერ მოიხვეჭეს, ფრანკლინმა კი უკვდავი სახელი დასტოვა. პატარაობაშივე მისი ხასიათის სიმტკიცე წინამორბედი იყო მისი ბრწყინვალე მომავლისა.

7. სიფხიზლე ყოველთვისა და ყოველგან საჭიროა, სადაც უნდა იყვეს ადამიანი, ჯარის კაცთათვის და მოქალაქეთათვისაც. კრომველის ჯარი ბიბლიას ატარებდა გულზედ ბრძოლის დროსაც, რის გამო დასცინოდნენ და პირმოთნეთა წმიდანებს ეძახოდნენ. სწორეთ საოცარია, იმ სიტყვას, რომელიც უმაღლეს ქველ-მოქმედებას ჰქვიან, და პატივით უნდა ვიხსენიებდეთ, გასაკიცხად და და დასაცინად ხმარობენ. მაგრამ სწორედ ამ „წმიდანებმა“ სძლიეს მტერთ.

ნელსონი ყველაზედ მეტად თავის გემში მოსამსახურეთა შორის „მეტოდისტებ“—მატროსებს ენდობოდა. ერთხელ ხაველოკის წმინდანებმა ინდოეთი დაიხსნეს. ქ. ბერმში მთელი ჯარი დაითრო, მტერი წამოეპარათ. გენერალი ჯარისა სასოწარკვეთილებას მიეცა. ამ დროს ერთმა «ოფიცერმა“ მოახსენა, სოველოკის წმიდანები დაიბარეთ, მათი ჯარი მარად ჟამს მზათაა და არც არასოდეს ღვინით ითვრებაო“. მართალია, ამ გვარი პრინციპების ასრულება მთლად ადვილიც არ არის.

ერთი ახალ გაზდა ჩემი მრევლთაგანი ჯარში გაიყვანეს. ის ყოვ ლ დროს ფხიზელი და მალხაზი კაცი იყო. თანამდებობაც ადრე მისცეს, ერთხელ მისმა ჯარის კაცებმა, რომლებიც დასცინოდენ მას მოთმინებისათვის, დასთქვეს, რომ რაშიმე შეეცდინათ. ის კავალერიაში მსახურებდა და ერთხელ მისი პოლკი სავარჯიშოდ გაემგზავრა და თან სანოვაგეც წაიღეს. ჯარის კაცებმა მოიპარეს მისი ქიქილა, რომელშიაც წყალს ინახამდა და არაყით აუვსეს. ოფიცერმა არაფერი არ იცოდა ამის. დასვენების დროს ყველანი თვალს ადევნებდენ. აიღო თუ არა ქიქილა, მაშინვე იგრძნო, რომ შიგ არაყი იყო და ყველას თვალწინ გადაღვარა მინდორზე.

ინდოეთის აჯანყების დროს ერთი ნაცნობი ოფიცერი მსახურობდა ჯარში; ის, საუბედუროდ, ურწმუნო ამხანაგთა გუნდში მოხვდა, რომელთაც ომიანობამ ერთი-ორად დაუსახიჩრათ სარწმუნოება. ახალ გაზდა ოფიცერი ხედვიდა, რომ ეს ურწმუნო ინგლისელები სასტიკად და ულვთოდ იქცეოდნენ, და როდესაც ეს ამხილა მათ, დევნა დაუწყეს «როგორ უნდა ვიხსნა თავი?“ ჰკითხა ერთხელ გენერალს უტრამს ცილის წამებისაგან გულ დამწვარმა ოფიცერმა. „ვისი გეშინიან შენ, ღვთისა თუ კაცის?» მიუგო გენერალმა. თუ ღვთის გეშინია, ისევ შენს გზას დაადექი წინანდებურად და ყოველივე შეურაცყოფა მოთმინებით აიტანე. ხოლო თუ ხალხის გეშინიან, მაშინ შენც სხვებსავით ეცადე აჯანყებულთა ჩამოხრჩობასა, და უხვთოდ მოქმედებას!?

რაც შეეხება გენერალ ვარდონს მისი თილისმური გრძნობები დამოკიდებულნი იყვენ წინად განზრახულ გარდაწყვეტილებაზე, რომ თვისი რწმენა მარად ჟამს პატიოსნად და მტკიცედ აესრულებინა. სუდანში ყოფნის დროს სრულიადაც არ თაკილობდა, თავის კარავზე თეთრი ხელსახოცის ამართვას ბაირახად, რაც იმის ნიშანი იყო, რომ იმ დროს ლოცულობდა და მყუდროების დარღვევა შეუძლებელი იყო. ასეთი ზნეობრივი სიმტკიცით აღჭურვილი ახალ-გაზრდა დარწმუნებული უნდა იყვეს, რომ რაც უნდა საქმეს მოჰკიდოს ხელი, ყოველგან დიდად დაწინაურდება.

8. ახალ-გაზდა კაცის მდგომარეობა სამსახურში

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უნდა უდრიდეს სკოლაში, ან უნივერსიტეტში მყოფთა მდგომარეობას. კეთილი მაგალითი ფას დაუდებელი ყოველგან, სადაც და ვისაც უნდა უჩვენოთ. როდესაც პატტესონი ატონის სკოლაში სწავლობდა, უფროს ადგა წინამძღოლობაზე, თუ კი წლიურ მეჯლიშზე ისეე დიუყვებდენ სამარცხვინო სიმღერებს. როდესაც ატონში ესტუმრა ხელმწიფის დაახლოებული და პატივ-სადები კაცი, ის მის თვალწინ ღვრიდა, ისეროდა ჭიქებს, თუ კი იმ დროს უზდელური სადეგრადელები მოჰყვებოდა მას. დავისი სწერს, რომ არტურ-კუმბოკმა გარდაჰქმნა თავისი კეთილ-შობილური ზედ-გავლენით მთელი საზოგადოება ოთხი წლის განმავლობაში, სადაც დიდ ღირსებად მიაჩდათ ლოთობა, თამაშობა და შურის ძიება, თავდაქერილ, ზრდილობიან და მშვიდ საზოგადოებად.

9. ყმაწვილის ასეთი თუ ისეთი მიმართულება ცხოვრებაში დამოკიდებულია მის სულიერ მდგომარეობაზედ. არ შეიძლება კეთილ-შობილური და პატიოსანი იყვეს კაცი ცხოვრებაში, თუ მას არ აქვს უკადეი და მაღალი თვისება: მოთმინება, პატიოსნება და უბიწობა, თუ ყმაწვილს არ ეხერხება და ვერ ბედავს ურის თქმას, როდესაც მას იწვევენ ცუდი მიმართულების მოთამაშენი, ან როდესაც პატიჟობენ სანაძლეოზე, ის აღრე დაიღუპვის.

ინგლისში არის ერთი საპყრობილე, რომელიც საესეა მარად ეამ ავაზაკებით, რომლებსაც თავიანთი უბედური ცხოვრება თამაშობით დაუწყოთ, თუმცა პირველად უფრო პატიოსანი საგანი, დროის გართობა ჰქონდათ მიზნად. ყველა წოდებაში ერთი მეექვსედი მაინც ამ სამარცხვინო, მოარული, ცრუ და მავნე მიდრეკილებით იღუპება.

მღ. დ. ჩხა-ძე

ახალი ეპმბები და შენიშვნები.

«ნარეფენე» დიდათ პატივცემულის არქიმანდრიტის ლეონიდისა იქმნება ამ მომავალ პარასკევს და ეპისკოპოსის ხარისხზე აღყვანა მისი—კერას.

* * *

ამ თვის დამლევის რიცხვებში გაეგზავრება ყოველად სამღვდელო ალექსანდრე გურია-სამეგრელოს ეპარქიის ჩასაბარებლად. ახალი მისი სამწყსო მოუთმენელად ელის მის მიბრძანებას. სრული იმედია, რომ ყოველად სამღვდელო ალექსანდრე თავის უკანასკნელ ძალღონეს გურია-სამეგრელოს ეპარქიის კეთილღღეობას შესწირავს...

* * *

ჩვენი სანუგეშო მოღვაწე ილარიონ კირიონი ამ მცირე ხანში არხიმანდრიტის ხარისხზე იქმნება აღყვანილი და სინოდალნი კანტორის წევრად დაინიშნება.

* * *

ხმები ისმის, რომ ზოგიერთი ჩვენი სტუდენტები, რომელნიც აკადემიებში სწავლობენ, ბერათ შესვლას აპირებენ. ღმერთო, მოხდე საქართველოს და შთაუნერგე მის შვილებს გულში შენი ეკკლესიის მსახურება!.

ᲨᲘᲜᲐᲐᲠᲡᲘ:

ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐ ᲒᲐᲜᲘᲧᲝᲤᲘᲚᲘᲡᲐ: აღდგომა, ლექსი.—ქრისტე აღსდგა! ლექსი.—ქრისტე აღსდგა! — საქართველოს ეკლესიოსის მაღალ ყოველად უსამღვდელოესის ფლავიანეს ტფილისში ჩამობრძანება.—დიდი დღესასწაულობა მართლმადიდებლობისა.—ადამიანი.—მოკონება, ლექსი.—ცხლა მივვდი, ლექსი.—ნეკროლოგი.—ოჯახის კერა, მამაკაცი და დედაკაცი, ბაბუკი სამშეზედ.—ახალი ამბები და შენიშვნები.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. Დ. ᲓᲐᲛᲑᲐᲨᲘᲫᲔ. Редакторъ-Издатель П. Д. Гамбашидзе.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 17 апрѣля 1898 г. ✦ Цензоръ прот. Е. Елѣевъ.

Типог. редакціи журн. „Пастырь“ (П. Д. Гамбашидзе) въ Кутаисѣ, въ д. бр. Хапановыхъ, на Нѣмецкой ул.